

Sygn. akt IV U 79/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lipca 2019r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	st. sekr.sąd. Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 lipca 2019r. w S.

odwołania B. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

z dnia 28 grudnia 2018r., znak:(...)

w sprawie B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o zwrot nienależnie pobranego deputatu węglowego

zmienia zaskarżoną i ustala, że B. W. nie pobrał nienależnie ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy za okres od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. w kwocie 7 046,34 (siedem tysięcy czterdzieści sześć złotych trzydzieści cztery grosze) i nie jest zobowiązany do zwrotu powyższej kwoty.

Sygn. akt: IV U 79/19 **UZASADNIENIE**

Decyzją z 28 grudnia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.138 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził, że B. W. pobrał nienależnie świadczenia za okres od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. w łącznej kwocie 7 046,34 złotych z tytułu ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy i zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za w/w okres w kwocie 7 046,34 złotych (decyzja z 28 grudnia 2018r. k.11 akt emerytalnych za wnioskiem z 20 listopada 2018r.).

Odwołanie od w/w decyzji złożył B. W. wnosząc o jej zmianę i ustalenie, że nie pobrał nienależnie ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy w okresie od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. w łącznej kwocie 7 046,34 złotych i nie jest zobowiązany do zwrotu powyższej kwoty. W uzasadnieniu stanowiska wskazał, że prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy nabył na podstawie art.74 ustawy z 8 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) wraz z nabyciem z dniem 28 listopada 2013r. prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym ,tj. z tytułu pracy w szczególnych warunkach na (...). Po nabyciu tego prawa, w dniu 17 marca 2014r. został zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w W. w wymiarze 1/2 etatu. Pracodawca ten podjął wypłatę na jego rzecz

ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy. Organ rentowy niezasadnie przyjął, że zatrudnił się on u tego samego pracodawcy, u którego był zatrudniony przed ustaleniem prawa do emerytury. Tymczasem Spółka (...) nie jest ani częścią, ani następcą prawnym Przedsiębiorstwa (...), a wypłata przez tego pracodawcę ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy wynika z wewnętrznych uregulowań płacowych pracodawcy i nie ma nic wspólnego z wypłatą ekwiwalentu przy emeryturze (odwołanie wraz z załącznikiem k.2-3 akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że ubezpieczony pobrał nienależnie ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy w okresie od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. Prawo do ekwiwalentu zostało mu przyznane z chwilą ustalenia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W decyzji o przyznaniu emerytury organ rentowy zawarł pouczenie, że prawo do ekwiwalentu pieniężnego nie przysługuje przy pobieranej emeryturze, jeżeli deputat ten przysługuje w związku z kontynuowaniem pracy na kolei. Mimo tego pouczenia ubezpieczony nie zawiadomił organu rentowego o wypłacie ekwiwalentu pieniężnego przez pracodawcę. Organ rentowy powziął o tym informację przy okazji postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego po wystąpieniu przez ubezpieczonego o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. W tych okolicznościach ubezpieczony jest zobowiązany do zwrotu ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy pobranego poczynając od 17 marca 2014r. ,tj. od dnia ponownego zatrudnienia (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k.5 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony B. W. urodził się w dniu (...) W dniu 29 listopada 2013r. mając ukończony 60. rok życia ubezpieczony wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. o emeryturę w niższym wieku emerytalnym. Do wniosku o emeryturę ubezpieczony załączył świadectwo pracy z 28 listopada 2013r. potwierdzające, że w okresie od 1 marca 1972r. do 31 grudnia 1998r. (również po tej dacie) był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) (wniosek o emeryturę i świadectwo pracy z 28 listopada 2013r. k.1-6 akt emerytalnych za wnioskiem z 29 listopada 2013r.). Po rozpoznaniu powyższego wniosku, decyzją z 17 grudnia 2013r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od (...) ,tj. od ukończenia 60. roku życia na podstawie art.184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a zatem z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Jednocześnie w związku z przyznaniem ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia na kolei – w Przedsiębiorstwie (...), organ rentowy na podstawie art.74 ustawy z 28 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przyznał ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy (decyzja z 17 grudnia 2003r. o przyznaniu emerytury od 18 listopada 2013r. k.14 akt emerytalnych za wnioskiem z 29 listopada 2013r.).

W dniu 17 marca 2014r. ubezpieczony podjął zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. w W. na stanowisku starszego rewidenta taboru kolejowego w wymiarze 1/2 etatu. W myśl postanowień umowy o pracę, z tytułu tego zatrudnienia pracodawca podjął wypłatę na rzecz ubezpieczonego obok wynagrodzenia za pracę świadczeń przewidzianych w Zakładowym Układzie Zbiorowym, w tym ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy (umowa o pracę z 3 marca 2014r. na czas określony k. B2 akt osobowych i kolejne umowy o pracę z 5 grudnia 2014r. k. B11 akt osobowych i 30 czerwca 2015r. k. B15 akt osobowych).

W dniu (...). ubezpieczony ukończył 65. rok życia i w dniu 20 listopada 2018r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z wnioskiem o emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym (wniosek o emeryturę k.1-3 akt emerytalnych za wnioskiem z 20 listopada 2018r.). W ramach rozpoznania powyższego wniosku, organ rentowy wystąpił do Spółki (...) o informację, czy w okresie zatrudnienia od 17 marca 2014r. pracodawca wypłacał ubezpieczonemu deputat węglowy kolejowy, w odpowiedzi na co w/w Spółka poinformowała organ rentowy, że od 17 marca 2014r. ubezpieczony ma wypłacany ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy (pismo - zapytanie organu rentowego z 6 grudnia 2018r. i odpowiedź (...) Sp. z o.o. w W. z 17 grudnia 2018r. k.6-7 w/w akt emerytalnych).

Decyzją z 27 grudnia 2018r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu od (...) prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym na podstawie art.24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (decyzja z 27 grudnia 2018r. o przyznaniu emerytury od 18 listopada 2018r. k.8 akt emerytalnych za wnioskiem z 20

listopada 2018r.). Następnie, w dniu 28 grudnia 2018r. organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję, w której stwierdził, że ubezpieczony pobrał nienależnie ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy w okresie od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. w łącznej kwocie 7 046,34 złotych i zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu tej kwoty (decyzja z 28 grudnia 2018r. k.11 akt emerytalnych za wnioskiem z 20 listopada 2018r.). Decyzja ta był wynikiem ustalenia przez organ rentowy, że w w/w okresie ubezpieczony otrzymywał ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy w ramach zatrudnienia w Spółce (...) (notatka z 28 grudnia 2018r. w sprawie ujawnienia nadpłaty k.11 w/w akt emerytalnych).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego B. W. okazało się uzasadnione.

W sprawie niesporne jest, że w okresie od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. ubezpieczony pobrał wraz z emeryturą przyznaną na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy. Podstawę przyznania tego ekwiwalentu stanowił przepis art.74 ust.1 ustawy z 28 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) statuujący prawo byłego pracownika kolejowego uprawnionego do emerytury z tytułu pracy na kolei do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego. Niesporne jest również, że w dniu 17 marca 2014r. (będąc uprawnionym do emerytury) ubezpieczony podjął zatrudnienie w (...) Sp. z o.o. w W. i w ramach tego zatrudnienia pracodawca podjął wypłatę na rzecz ubezpieczonego ekwiwalentu pieniężnego za deputaty węglowy. W takim stanie faktycznym organ rentowy stwierdził, że z chwilą podjęcia zatrudnienia w Spółce (...), która to Spółka podjęła wypłatę na rzecz ubezpieczonego ekwiwalentu pieniężnego, ubezpieczony utracił prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputaty kolejowy przyznanego z chwilą ustalenia prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy emerytalnej. Zobowiązując ubezpieczonego do zwrotu kwoty pobranej tytułem ekwiwalentu za okres od 17 marca 2014r. do 31 grudnia 2018r. organ rentowy powołał się na regulację art.138 ustawy emerytalnej oraz pouczenie zawarte w pkt IV decyzji z 17 grudnia 2013r. o przyznaniu emerytury, w myśl którego to pouczenia prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu kolejowego nie przysługuje przy pobieranej emeryturze, jeżeli deputat ten przysługuje w związku z kontynuowaniem lub podjęciem zatrudnienia na kolei (pkt IV pouczenia w decyzji z 17 grudnia 2013r. k.14v akt emerytalnych za wnioskiem z 29 listopada 2013r.).

Analizując okoliczności sprawy Sąd doszedł do przekonania, że decyzja organu rentowego jest błędna. Zgodnie z art.138 ust.1 i 2 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu, przy czym za nienależnie pobrane świadczenia rozumie się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

W zaskarżonej decyzji organ rentowy powołał się na w/w regulację art.138 ustawy emerytalnej, nie sprecyzował jednak, który z wymienionych przypadków nienależnie pobranego świadczenia - w ocenie organu - zaistniał w przedmiotowej sprawie. Argumentacja organu rentowego przedstawiona w odpowiedzi na odwołanie odwołująca się do pkt IV pouczenia zawartego w decyzji z 17 grudnia 2013r. (k.14v akt emerytalnych za wnioskiem z listopada 2013r.) pozwala jednak na przyjęcie, że w ocenie organu rentowego w sprawie doszło do ustania po stronie ubezpieczonego prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego przysługującego przy emeryturze przyznanej na podstawie art.184 ustawy emerytalnej, a momentem i przyczyną ustania tego prawa jest dzień 17 marca 2014r. ,tj. dzień podjęcia przez ubezpieczonego zatrudnienia w Spółce (...) i związana z tym zatrudnieniem wypłata ekwiwalentu przez w/w pracodawcę.

W ocenie Sądu argumentacja organu rentowego nie zasługuje na uwzględnienie. Formułując stanowisko o ustaniu po stronie ubezpieczonego prawa do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego przyznanego na podstawie art.74 ust.1 w/w ustawy z 28 września 2000r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) organ rentowy nie wskazał jednocześnie podstawy prawnej takiego twierdzenia i w ocenie Sądu takiej podstawy prawnej brak. Ubezpieczony nabył prawo do w/w ekwiwalentu w związku z ustaleniem prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym na podstawie art.184 ustawy emerytalnej ,tj. w związku z wykazaniem m.in. 15 lat pracy w szczególnych warunkach (na (...)) przed 1 stycznia 1999r. W/w ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przewiduje jedną przyczynę ustania prawa do ekwiwalentu pieniężnego przysługującego na podstawie art.74 ust.1 przedmiotowej ustawy. Przyczyna ta określona jest w ustępie 11 w/w art.74, który stanowi, że prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu z ustaniem prawa do emerytury lub renty. Emeryturę, której podstawę stanowi przepis art.184 ustawy emerytalnej (przy której organ rentowy wypłacał ubezpieczonemu sporny ekwiwalent) ubezpieczony miał przyznaną od 18 listopada 2013r. i prawo ubezpieczonego do tej emerytury nie ustało z dniem 17 marca 2014r. ,tj. z dniem podjęcia nowego zatrudnienia w Spółce (...). Tym samym skoro nie ustało prawo ubezpieczonego do emerytury to nie mogło – w myśl powyższej regulacji – ustać prawo ubezpieczonego do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego. Odmienne twierdzenia organu rentowego nie mają oparcia w przepisach ustawy. Resumując stwierdzić należy, że w spornym okresie, w którym ubezpieczony miał wypłacaną emeryturę przyznaną na podstawie art.184 ustawy emerytalnej, ubezpieczony zachował prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego. Na marginesie wskazać należy na różne tytuły nabycia przez ubezpieczonego prawa do deputatu węglowego. W przypadku emerytury przyznanej ubezpieczonemu od 18 listopada 2013r. źródłem prawa do ekwiwalentu jest art.74 ust.1 ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przewidujący prawo do ekwiwalentu dla byłych pracowników przedsiębiorstwa (...), którzy z tytułu pracy w tym przedsiębiorstwie nabyli prawo do emerytury lub renty. W przypadku ubezpieczonego chodzi o pracę wykonywaną przed 1 stycznia 1999r. Z kolei źródłem wypłaty deputatu węglowego przez pracodawcę ubezpieczonego ,tj. jest Spółkę (...) od 17 marca 2014r. są postanowienia obowiązujących w zakładzie pracy przepisów płacowych. Nie można zatem uznać, że ubezpieczony dwa razy pobrał to samo świadczenie.

Kończąc wskazać należy, że w okolicznościach sprawy brak jest przesłanek do uznania, iż zaistniała sytuacja nienależnie pobranego świadczenia, o której mowa w art.138 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd podstawie art.477¹⁴§2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.